

UNIVERSUL LITERAR

UN INCIDENT AL GREVEI DIN ANGLIA. — (Vezi explicația).

NOTELE SAPTĂMÂNI

Cuvinte despre Regele nostru

Ziarul „Neues Wiener Tagblatt“ a publicat deunăzi sub titlul „Impresii din Sinaia“ o relație a fostului prim-ministru sârb dr. Vladan Georgevici, asupra primirii ce a avut din partea M. S. Regelui la Castelul Peleş.

Elogiile pe care bărbatul de stat sârb le aduce iubitorului nostru Suveran și înalte considerațiile cu care vorbește de El, ne face să reproducem aici o parte a acelor impresii.

„Bărbatul care, după haosul politic dinaintea de 1866 a făcut dintr-o pustietate — cum era odată descrisă România — puternicul și influentul Stat cultural de astăzi, reînviind astfel, după mii de ani, Felix Dacia (Dacia fericită), — bărbatul acesta e în adevăr un mare domnitor.

„Augustul suveran, numai ou câteva vorbe, știe să facă pe toți acei cari vin să-l vadă, să nu se simtă de loc intimidați. Așa a fost cu mine. Cum ne-am așezat la masa de lucru a Regelui, m'am și simțit ca și cum aș fi fost dintre ai casei.

„La observațiunile Regelui că amândoi am fi îmbătrâniți, în răstimpul de când nu l-am mai văzut, ar fi mai nimerit să răspund, că Majestatea Sa, cu tot părul cărunt, are înfățișarea svetli și marțială pe care o avea acum 45 ani când, simplici căpitan prusian și în contra voinței tuturor marilor Puteri europene, și-a pus pe cap coroana de Dorin. Privirea lui e și astăzi tot așa de senină și energică ca atunci când, 12 ani după urcarea sa pe tron, a știut așa de bine ca, în secolul războiului, să-și făurească coroana din oțelul tunurilor cucerite.

„Acel cari aș stat de vorbă cu monarhii știu că acestora trebuie să li se lase inițiativa și conducerea conversației — dar cât de admirabil azează Regele Carol de această prerogativă! Cu măiestrie evocă trecutul și discută prezentul.

„Suveranul a deschis vorba despre ultima mea soriere — din care i s'a făcut dinainte un extras în românește).

„Am vorbit apoi despre alte chestiuni, cari vor forma odată pagini din istorie.

„Din această convorbire, care a ținut mai bine de o oră, m'am convins odată mai mult că de bine am făcut începând cu România istoricului diplomatic al Statelor balcanice. România ține de Peninsula numai prin reincorporarea Dobrugei; dar, prin cultura și situația ei politică trebuie neapărat socotită ca făcând parte din Europa centrală.

„Am făcut bine începând cu România, pentru că numai așa, nu oestialam din Balcani, putem lua pilda plină de învățăminte ce poate da implinirea datoriei așa cum e înțeleasă un german. Multe putem învăța noi, balcanicii, din exemplul acestei ce ne vine de la un popor străin.

„In cursul convorbirii am atins multe puncte, prin care România e legată de istoria Peninsulei Balcanice. Intre attele e războiul.

„M'am impresionat mult încredințele ce am văzut pe pieptul Regelui Carol. Alături de crucea ordinului german „Pour le Mérite“, sta prină crucea ordinului rusesc „St. Gheorghe“, care se dă numai învingătorului unei puternice fortificații. Vederea acestei decorații mi-a evocat una din cele mai mari acțiuni ce s'a petrecut vreodată și care a avut Plevna ca teatru.

„România, numai măiestria Su-

veranului ei și patriotismului bărbatilor ei de Stat, a putut să-și capete independența.

„Regele Carol a avut întotdeauna deviza: „Le Roi règne, mais ne gouverne pas“ (Regele domnește, dar nu guvernează); cu toate acestea, deși e cel mai constituțional suveran, ori de câte ori a fost în joc interese mari, el a știut să intervie personal — lucru de care țara n'are de cât să se feliție. Intervenția aceasta s'a produs nu numai în crize politice ci și în teribila revoltă agrară, care, pentru un alt Stat tânăr, ar fi avut de urmare o catastrofă. Și în România, răscările au fost potolite numai în câteva zile și cu foarte mic jertfă.

Vorbind de Serbia, Regele mi-a spus:

„Deși ca Rege și soldat m'am văzut silit să renunț la comandamentul onorific al regimentului 6 de infanterie sârb — pentru că, din nenorocire, corpul acesta a avut un rol activ în tragedia din noaptea de 11 Iunie (asasinarea Regelui Alexandru și a Reginei Draga), — eu și poporul meu păstrăm înăi Serbiei sentimentele vechi noastre prietenești.

„Am mulțumit Majestății Sale pentru aceste cuvinte măgănoare și am dat asigurări că poporul sârb nu uita o sinceră prietenie României și o adâncă venerațiune pentru augustul ei Suveran“.

IOVAN IORGovan

Un cititor al nostru, d-l Constantin Georgecu-Rahova, ne comunică următoarele note publicate în „Foaia pentru toate, inimă și literatură“ ce apar în Oradea, și care dă o viziune care conține o legendă scrisă de Alexandru cu același titlu.

Rosiava, 5 Septembrie, 1899.

În ziua de 4 pascal de la Tomșoara pe drumul de fier până la Buziaș și de aci cu luntrea, cu vaporul pînă aci, tot în scuturi și. Până expedițiunile într-o călătorie așa repede. Astăzi, de oare-ce luntrea sau vaporul nu mai puteau pleca, făcând cu încredința mea o călătorie pînă la Mohadia. Eu știu că în calea aceasta o teritoriu unei balade populare: „Iovan Iorgovan“. Intrebați cocișul, știe ceva despre acest eron?

— Prea multe, d-le. Îți voi scrie și unde a sîrut el.

Între Rosiava și Mohadia sunt satle numite: Tufieru, Coramnicu, Toplaci, Bina, Peceneșca, cele de tot pînă, și locuitorii sunt grănicarii noștri. Ajungând la Toplaci, pe drum, mergând pe Cerna în sus, trecem o poartă drept la o stîncă mare, unde stă oarecând de drum pînă la Cerna, și se ridică perpendicular la o înălțime mică. Trecind pînă, scoborăm și Trail Iepureșcu, cocișul, ne arată în stîncă o gaură.

— Vedeți, zice el, aceasta e gaura unde a locuit șarpele. Deasupra, pe stîncă, a locuit Iovan Iorgovan, viteazul nostru, și în pădurea aceasta a dispărut stîncă. Și aci la poartă muntelui Oșca a stat în vechime năprasnicul șarpe cu 9 ochi și de groasă căruia se cutremurau toate pădurile. Pînă într-o zi iată că soai acelu Iorgovan, voinicul fără asmen, și se așeză în gaură pe calul nădrăvan și cu toată de săgeți și când șarpele, mînd, a ridicat capul să înfulece o turmă de vite ce păștea pe vale, Iorgovan, întinzînd arcul, l'a isbit cu o săgeată și i-a scos un ochi. Iar muntele s'a aguduit din tîrîni de sîrcoșie dihaniei. Și tot așa l'a săgetat pînă ce șarpele a rămas numai cu un ochi și a luat-o la fugă spre Dunăre. Și unde l'a ajuns o hîrtănea cu paleșul boacă din trup, pînă n'a mai rămas decât capul. Iar la apa Cerni voinicul a stat locului fermecat de cântecul unei zâne care dispăruse în pădure. Vedeți, d-lor, aci, continuă grănicerul, uitați, urmele calului, cum a călcat de greu, căci și acum se văd urmele copitelor și ale lui Iorgovan. Noi furăm surprinși aflînd adevă-

rul vorbelor lui, vreo șase urme de capite și patru de laba de om descult, dar așa de naturale, încît ai crede că acolo l'a scobit.

— D-lor, ascultați că apa Cerni nu murmură în locul acesta? Iorgovan i-a poruncit să tacă pînă o auzi în cotro a dispărut cântecul zănel. Și capul șarpele, continuă grănicerul, a-jungînd în Dunăre, plecă în sus ca Iorgovan să nu l'poată prinde, și vîzînd că nu poate scăpa, eși afară din apă și se ascunse în gaurile ce sunt în stîncă Baba Caia, mai sus de Rosiava, către satul Iuti. Și vara d'aci ese musca aia rea care lîntue vitele de prin meleaguri. Domnia astatupat gaurile cu 8 de afundă, și totuși ese musca care se zice „Columbaca“.

La întrebarea noastră: cine a fost Iorgovan? Spre mirarea noastră ne apuse că acela a fost un viteaz român din zilele lui Traian, care p'aci a lăsat pe daci. Germanii zic lui Iorgovan „Hercules“. Ajungînd la Mohadia, el ne arată statua de bronz a lui Hercules și ne zice:

— Vedeți, d-lor, acesta e Iorgovan; uite-l cum singur a jupuit leul și cu pielea lui s'a îmbrăcat l'.

Dozătorul adăose că Iorgovan a dat Cerni o breană (pește) de argint, ca să se mearse. Dar un locuitor din Toplaci a prins-o, și a început a plona, și a plonat 8 zile, pînă când locuitorul aruncă breana iar în apă și plonă a stat. În Cerna se află pînă într'adevăr ca argintul și aurul (păcătoși) și tradițiunea spune că Iorgovan i-ar fi dat Cerni. Nimeni poate nu are interes mai tare în călătoria mea decât aflarea locului despre tradițiunea atînsă și unele alte descoperiri de a putea explica mai bine balada „Iovan Iorgovan“.

Acasă la bădă e arătat de V. Alexandru sub „Bucovina“ și din aceasta se vede că Bucovina e Iovan Iorgovan.

A. M. M.

LITERATURA RUSĂ

CIZMARUL ȘI DRACUL

de ANTON CENOV

Era în sara de Crăciun. Maria, sîrbită de mîni lungi, stîta, uleiul din lampă se consumase cu desăvîrșire și Fedor Nîlov lucra la cîmă nouă.

Ar fi lăsat de mîni de lucru și ar fi așezat în stradă, înăi clientul său din districtul Kolokolni, care de două săptămîni avea o gaură de ghele în dînsul, și mergea să-l găsească pentru a dăna și dîmneșca, ca să se poată duce la biserică.

— Ce vîntă ticăloșii! — murmură Fedor în timpul lucrului. — Unii venind de la de la de la, iar alții plecînd, pe când eu muncesc ca un cîmăruș. Știe dracu pentru ce...

Și pentru ce să nu aștept, scoțea din vreme în vreme o gaură cu răchită de sub stîncă, din care trăgea câte o bucă înghețată, ridicînd: — Spuneți-mi, pentru ce-mă, cu ce drept cheștuesc clientii, pe când eu muncesc pentru dînsii? Probabil cu dreptul că l'au bătut iar eu sunt cîrac?

Își ura toți clientii și mai ales pe cel din districtul Kolokolni. Acesta era un om cu privirea posomorâtă, părul lung, galben la față și purta ochelari albaștri. Avea un nume nămesec, aproape ireprimabil. Nimeni nu știa cine era și cu ce se indeleținea. Când fusese Fedor la dînsul, ca să-l ia mîsură, îl găsisse șezînd pe dușumea și pisînd ceva într-o piuliță. Și la intrarea lui în odaie, conținutul piuliței lui foc și arse cu flăcări roșiatice, împrăștiînd un miros de pucioasă și de fulgi pîrlite. Pește tot se răspîndi lumină și odaia se umplu de un fum gros și roșiatice; Fedor trebui să strănute de vre-o cinci ori în șir. Și la întoarcere, cugea în sine: „Un-

em cu teamă de D-zeu, nu se ocupă cu asemenea lucruri necurate“.

Cînd se goli plesca, Fedor puse gheata pe masă și se adînci în gînduri. Își sprijini capul în mîini și începu să cugete la sîrbitia lui, la viața-i plină de nevoi, la oamenii bogăți și averile acestora. — „Ce bine ar fi, — își zicea dînsul, — dacă acești boeri — lua-l-ar dracu — și-ar pierde toate bogățiile! Ar fi ceva minunat, ca dînsii să ajungă muritori de foame, iar noi, bietii sîrmani, să devenim oameni avuți!“.

Astfel tot gîndind, Fedor își aduse aminte de lucrul său și deschise ochii.

— Ei, poftim! — își zise el, zîrînd ghețele. — Lucrul e gata de mult și eu stăti tot aici. Trebuie să-l duc clientului.

Înveli ghețele într-o basma roșie, se îmbracă și eși în stradă. Afară ninge și frigul îi pișca obrazul. Strada era întunecoasă și plină de un miros de catran atît de pătrunzător, încît Fedor prinse a tuși și a scuipa. Pe trotuare, bogății se grăbeau case încotro și toți aveau în mîni câte o șuncă, sau o sticlă cu rachiu. De prin trăsuri și sîni se uitați domnișoare burghize la Fedor și ascuțindu-și limbile, șugău: „Sîracul! Sîracul!“.

Fedor trecu pe lângă studenți, o-fiteri și negustori de tot soiul și tot îi batjocorau, făcîndu-l bețivan, cîmpaci, cîmpaci... Toate aceste vorbe erau jignitoare, dar Fedor tăcea și scuipa nelămurit.

Cînd se înveli înăi cu Lebednik Kuzma, un ciomar cîmpaci, un om, car. Îi zise cu încredință: „Ești sum bogat, am o mașină de lucru, iar tu ești sărac și n'ai nici ce mîncă“. Fedor nu mai gatu să rabde și se lîă după dînsul. Îi fuguri într-una pînă ce ajunse în districtul Kolokolni.

Clientul său locuia în a patra casă de la colțul străzii, în colțul cel mai de sus. Ca să ajungă la dînsul, trebuia să treacă printr-o curte lungă și întunecoasă și să urce o scară dărăpănată care se călîna sub picioare. Cînd ajunse, în fine, și pîtrunse în odaia dînsului, îl găsi din nou șezînd pe jos și pisînd ceva în piuliță.

— Ți-am adus ghețele, boerule! — zise Fedor întunecat.

Clientul se sculă și își trecu ghețele în tăcerea. Fedor vînd să-l ajute, se lăsa jos și îi descălță ghețele cele vechi. Dar de odată sîri în sus de spaimă și se retrase către ușă: în loc de picioare omenești, clientul avea capite de cal.

— Hm! — își zise Fedor. — Ce mai aventură!

Înainte de toate, ar fi să facă semnul crucii și apoi să fugă; dar el își dăse seama numai decît că aceasta era înăia și poște ultima sa înălțare cu dracul și deci se fi fost o prostie să nu se lăcomă de acel pînă. Își făcu curajul, hotărîndu-se să-l încerce totuși. De totuși să nu-și facă cruce. Își puse mîinile la apă, țesu uitor și apoi zise:

— Se spune, că am gatu în lume un „pîghă“ mai rău decît diavolul. Dar eu văd, onorabilul meu domn, că deși dracul are costă și capită, o mîi înțeleg decît toți sîrăcișii.

— Imi plac seamănă încredințări! — spuse clientul. — Îți mulțumesc, cizmarule, pentru laudele tale! Spune-mi ce vîntă de la mine!

Cizmarul se pîlase de seara sa. Începu prin a spune că, din copilăria lui ura pe cei bogăți, că totdeauna l'a supărat faptul că nu toți oamenii se pot bucura deopotrivă de plăcerile vieții. Se întreba, pentru ce trebuia să fie sărac și pentru ce nu avea și el puțin stăre, ca chîburul Lebednik Kuzma, care avea case frumoase și o nevastă cochetă? Pentru ce trebuia să se muncească în timp ce alții benchelau? Nu era oare și dînsul un om înțelnic ca și cei bogăți? Pentru ce n'era

*) Opera, în două volume, e scrisă în limba sârbă și are ca titlu: „Europa și Statele balcanice“. Istoricul diplomatic al Statelor creștine din Balcani în secolul XIX. Volumul I are ca subtitlu: „Europa și România“ iar cel de al doilea: „Europa și celelalte State balcanice“.

nevastă Maria și nu o cuconță de acele luxoase?

Prin casele clienților bogați ei vedeau de multe ori domnișoare frumoase cari însă habar n'aveau de el, dar cari zâmbeau ori de câte ori își șopteau la ureche: „Ce roșu e nasul cizmarului ăsta!”

E drept că Maria era o femeie frumoasă, bună și harnică, însă era incultă, mâinile ei erau înăsprițe de muncă și adesea când se vorbea despre politică, ori alte chestiuni de soiul acesta, se amesteca și dansa în discuție și îndruga tot felul de ne-ghibii.

— Ce voești dară? — reluă clientul.

— Te-ai ruga, Maria-Ta, să mă îmbogățesc?

— N'ai decât să-mi poruncești! Dar în schimb, să știți, că trebuie să-mi dați sufletul. Îscălește, înainte de a cânta cocoșii, această hârtie, prin care voi dovedi, că-mi aparține mie sufletul tău.

— Maria-Ta, — zise Fedor burtenitor, — Nici eu nu ți-am cerut banii înainte când mi-ai dat să-ți fac ghetete. Mai întâi trebuie lucrul făcut și de-abia atunci vine răsplata.

— Ei bine, fie! — conveni clientul.

Din pușcă isbucni de odată o vâpae, răspândind un abur roșiat și un miros de pucioasă și fuigi arse. Când negura de aburi se risipi, Fedor se frecă la ochi și văzu, că nu mai era el Fedor cizmarul, ci era un om cu totul altul, îmbrăcat în haine frumoase și că se afla într-un fotoliu la o masă mare. Două lachei îi aduceau bucată și închinându-se în fața lui, nu încetau de a ura: „Să vă fie de bine, boerute!”

Lacheii aduseră întâi o bucată mare de friptură de miel și un caston cu salată, apoi o găscă friptă pe o tavă, iar după puțină zăbavă, friptură de porc cu hrean. Și ce minunat erau preparate toate acestea! Fedor mănca într-una și după fiecare farfurie de mâncare, golea câte un pahar de vutcă excelentă. Întocmai ca un conte sau general. După friptura de porc, îi aduseră pilaf cu grăsimi de găscă și ficăți prăjiți. El mănca cu poftă din toate și se întreba din când în când: „Cum se face oare că boerii ăștia nu plesnesc de atâta mâncare?”

După masă veni diavolul cu ochelari albaștri și ploconindu-se în fața lui Fedor, îl întreabă:

— Fedor Panteleici, sunteți mulțumit de prânzul care vi s'a servit?

Fedor nu putu însă spune nici o vorbă, atât era de sătul. Stomacul său peste măsură de plin îi puneă într-o stare de indispoziție și, ca să se distreze oleacă, prinse a scutura gheata de pe piciorul stâng.

— Astfel de ghetete, — gândi el în sine — făceau cu șapte ruble și jumătate. Apoi adăogă tare: „Cine a făcut ghetetele ăstea?”

— Lebednic Kusma, — răspunse lacheul.

— Să-mi aduceți încoace pe ticălosul acela!

Peste puțin veni Lebednic Kusma, cizmarul chiabur. El se opri respectuos la ușă și întreabă:

— Ce poruncește boerul?

— Îți poruncesc să faci! — se răsti Fedor lătând din picior.

Să nu te încumeți a-mi răspunde; aduți aminte cine ești și ce ești! Așa se face o ghiată? Ai merita să-ți dau vre-o două palme. Dar ia spune-mi, pentru ce ai venit?

— Să-mi iați banii.

— Ce bani? Vezi de te cară de aici! — Hei, voi deșcolo, dați-i una după ceafă să-l treacă pofta dea mai core bani!

Dar în momentul următor își adu-se aminte că și cu dânsul tot așa s'au certat clienții și inima i se strânse de mâhnire. Dar pentru că să uite de supărare, își scoase portofelul din buzunar și începu să numere banii.

Diavolul cel cu ochelari albaștri,

SCRISOAREA III

Aceleiași femeii

Acum când știu, frumoaso, că nu mă mai iubești
Că nu-ți mai sunt stăpânul cum tu stăpâna mi ești,

Că n'ochii tăi cei negri și mari de mult s'a stins
Văpaia de iubire ce eu am fost aprins;

Când astăzi porți pe gură un zimbet otrăvit
Ca drept răsplată celui ce-atăta te-a iubit,

Când inima ți-i dată altuia și când știu,
Prăpastia adâncă și tristul larg pustiu

Ce astăzi ne desparte, mă n'treb: Nu-i fără rost
Norocul-mă să-și mai cate în ochi-ți adăpost?

Mereu, în urmă, crește întinsul țintirim;
De ce mai cat în urmă când nu ne mai iubim?

E toamnă. Ceata rece, iar codrul ruginit...
In șiruri lungi cocorî se ngroapă n'înfin,

Și frunzele uscate se scutur, rar, pe drum...
Pe deăturile arse n'o să aud de-acum

Al trîșcei glas ce plânge o doină în amurg
Când inimile tremur și lacrimile curg.

Ci-o să ascult cum geme vântul, ca un bolnav,
Ca sufletul din mine ce ție-ți este sclav!

Și n'chis ca n'tr'o cetate în depărtări străine,
Mereu, și zi și noapte, o să gândesc la tine!

Când seara își întinde doliul pe nesfârșit
Îmi umezește ochii un chin nețărmurit.

Răsar, din umbra rece, icoane din trecut:
— De ce pe lumea asta și eu m'am mai născut?

Făr' de noroc, iubito, la ce folos să fiu?
— Ca florile ce toamna îmbobocesc târziu

Și când deschid potirul, sătule de sclavie,
Își cerne toamna bruma, recea melancolie.

Le ngroapă în țărâna din care-ai răsărit:
La ce folos, iubito, că ai mai înflorit?

Așa și eu: Sunt crinul ce n'toamnă m'am născut
Și-am murit în ziua întâi, când te-am văzut!

De ce-ți mai scriu acumă când nu mă mai iubești
Când nu-ți stăpânesc gândul cum tu mi-l stăpânești?

Tot cred că, citind slova-mă, cuprinsă de fior,
Va încolți în suflet iarăși nebunul dor

Și-uitând ce ne desparte, ca n'ziua cea d'întâi
Cu gândul dus, o clipă, la mine să rămâi...

Iar dacă ochi-ți negri s'ar umezi vre-odată
Va fi o mărturie că tot nu m'ai uitat,

Și că m'ame pricepi tot chinul ce pururi mi-ai stăpân
Știind că viața n'treagă un sclav o să-ți rămân!

D. Iov

ii dete și el un portofel umflat. Fedor socotea într-una și pe măsură ce număra mai mult, devenea mai nemulțumit.

Seara dracul îi aduse o femeie, înaltă, cu sâni mari și îi spuse că aceasta e noua lui soție. El stete până târziu cu dansa de vorbă, iar peste noapte nu putu să adoarmă cu nici un chip ci se svârcoli neliniștit încoace și încolo, pe patul moale. Era îngrijat.

— Am foarte mulți bani aci — zise către nevasta sa, pe la miezul nopții, — trebuie să fim cu ochii în patru!... Ar fi bine să dăm o raită prin prejurul casei cu lumânarea...

În tot timpul nopții nu închise ochii de loc, ci din când în când se scula și cerceta dacă lada e la locul ei... Dimineața trebuia să se ducă la biserică. Acolo toată lumea e la fel, fie sărac, fie bogat.

Când fusese sărac, Fedor se rugase astfel: „Doamne, îndură-te de mine că sunt om sărac”. Și aceeași rugă o murmură și acum, când era bogat. Prin urmare ce deosebire era între starea lui de azi și cea de ieri? Și la urma urmei, de va muri, nici pe dânsul nu-l vor îngropa într-un sicriu de aur, ci tot în țărâna cea

neagră, ca pe ori-care nevoiaș. Și tot așa va arde și dânsul în focul iadului ca și cizmarul...

Toate aceste adevăruri, nu erau de loc pe gustul lui Fedor; el nu se mai gândea acum la biserică, nici la rugăciune, ci numai la lada lui cu bani, la tâlharii cari ar putea să-l prade și la sufletul său vândut, pierdut pentru vecie...

Eși supărat din biserică. Pentru ca să-și alunge gândurile neplăcute, începu să cânte, cum făcea altă dată. Dar deabia deschise gura și un gardist se apropie de el și, salutându-l îi zise:

— Nu e voe să cânti pe stradă, d-le! D-ta nu ești cizmar!

Fedor se rezemă cu spatele de un gard și se gândea cu ce să se distreze.

Deodată cineva se răsti la dânsul.

— Nu te freacă, d-le de uluci, căci îți mânjești haina!

Fedor merse mai departe și intră într-o prăvălie, unde își cumpără o harmonică frumoasă; apoi eși în stradă și începu să cânte. Trecătorii îl arătau cu degetul și râdeau de dânsul.

— Ce mai boer și ăsta! — ziceau vizitii.

— Par'car fi cizmar...

— Dar bine d-le, nu ție rușine să te porți așa pe stradă? — i se adresă un sergent de stradă. — Du-te la mahală dacă-ți place așa!

Cerșetorii îl întâmpinară din toate părțile.

Altă dată, când era cizmar, nici că se uita cerșetorii la dânsul, pe când acuma nu-l lăsa aproape să treacă.

Acasă, pe noua lui nevastă o găsi gătită într-o rochie roșie. El simți o dorință de a se giugiuli cu dăsa; dar când ridică mâna, ca s'o bată ușurel pe umeri, femeia se întoarse către el și-i zise supărată:

— Ești un necioplit, nu știți cum să te porți cu femeile nobile. N'ai de cât să-mi săruți mâna, dacă mă iubești... dar nu să mă bați!... Nuți permit asta!...

Păcătoasă viață mai e și asta! — își zise Fedor în gând. N'ai voe să cânti, n'ai voe să petreci și nici măcar femeile nu vor să știe de tine...

Veni seara, și Fedor se așeză cu nevastă sa să bea ceai; dar de odată, ca din pământ, răsări dracul cel cu ochelari albaștri, zicându-i:

— Îți fac cunoscut, Fedor Panteleici, că mi-am făcut datorile față de d-ta. Îscălește deci această hârtie și urmează-mă apoi... Cred că știți de acuma ce însemnează „a fi bogat!”

Și fără să mai zică o vorbă, dracul îl ia pe Fedor cu sine și îl duse în fundul iadului, unde micii drăcușori îl impresurară, bătându-și joc de el.

Aci el se simți înecat de un miros grozav de pucioasă.

Și... deodată dispăru totul. Fedor deschise ochii și zări măsuta pe care erau ghetetele neisprăvite și lampa cea mică de tinichea. Sticla lămpii era neagră de tot și din fitile care fila, eșea un fum gros ca dintr'un hogoac.

Clientul cel cu ochelari albaștri sta în fața lui, strigându-l numele:

— Să-ți fie rușine, măgarule! Sunt două săptămâni de când ai primit comanda și ghetetele nu sunt gata nici acuma. Crezi că am timp să-larg de trei patru ori pe zi la tine după ghetete? Ți-arăt eu cu cine ai de a face!... Nemernicule...

Fedor făcu o mișcare din cap și își reluă lucrul.

Clientul îl mai ocără multă vreme, și când în fine se liniști, Fedor îl întreabă așa într-o doară:

— Ce ocupație aveți d-v.?

— Prepar focuri bengale și rachete. Sunt pirotecnician.

Clopoțele prinseră a chima la biserică.

Fedor predete ghetetele mușterii și după ce primi banii, se duse și dânsul la biserică.

Pe stradă se încrucișau tot felul de trăsuri și sâni. Trotuarele mișunau de lume... Fedor mergea liniștit și nu mai invidia acuma pe boeri și nici nu se mai plângea de propria lui soartă. Recunoștea că soarta celui sărac și a celui bogat e de o potrivă de rea.

Unuia îi stă în pușcă să se înfăiească în trăsuri, culușlăit să cânte din plin gătlee pe strade; dar și pe unul și pe celalt îi așteaptă același sfârșit — mormântul... El recunoștea de asemenea, că nu este nici o fericire în lume, pentru care omul să-și poată vinde dracului măcar și cea mai mică părticică a sufletului său...

Tradus de Iosif Șarvay

SFATURI CASNICE

Cum se curăță giuvaericele. — Giuvaericele și pietrele prețioase se curăță ușor, înmuiându-le în spirit de vin și frecându-le apoi cu o perie nu tocmai tare. Umede fiind, se acoperă cu răzătură de lemn și se lasă astfel să se usuce; apoi se freacă cu peria și se șterg cu o piele de mînușe.

Galeria artiștilor români

Sculptorul Gh. Mănescu

Ilustrăm azi galeria noastră a „Artiștilor români” cu portretul tânărului sculptor Gh. Mănescu.

Am avut prilejul să văd deunăzi atelierul sculptorului, unicul în felul său la noi, într-o cameră pe lângă schițele și machetele în gips și piatră l-am văzut încărcat de o sumă de lucrări în lemn: busturi, statuete, bibelouri, o sumă de mici minunății de artă atât de puțin cunoscută la noi: sculptura în lemn.

Cu studii speciale, făcute în Germania și Elveția, sculptorul Mănescu lucrează acum la a răspândi gustul acestui gen de sculptură, care și-a avut faima lui în veacurile trecute.

Sculptorul Mănescu a expus în câteva expoziții de artă unele din lucrările sale. Aceea ce are însă acum în atelierul său ar merita să fie văzută de toți iubitorii de artă.

INVINS

*Cu ochii mari și blânzi, fără de vînd,
Umbrîți de gene lungi și mătăsoase
Mi-aduci cu tine clipe norocoase
Nădejdea mea, o zare de lumină.*

*Ce blînd mă nădeamnă 'n serile de vară
Florul sfînt al dragostii curate!...
Mi-e 'nvinsă azi a inimii cetate,
Dar nu văd oști și n'aud nici fanfard.*

*Răsăd din umbra premurilor duse
Iubila mea, senină 'nvingătoare,
Din ochi-ți mari o rază să mi strecoare
În suflet, pacea vieților apuse.*

*Te-astept acum, când lunțile 's în floare,
Deschise-ți stau în cale drumuri multe;
Dar vino, coadru, dornic să ne-asculte,
Ne cântă doine blînde-adormitoare.*

I. N. Părvulescu

GEORGES DE LYS

MĂRTURISIREA

Ermina era pe moarte.

Din fotoliul de pe care o veghea, Iacov, bărbatul ei, privea cu ochii plânși și triști agonia aceleia care de trei-zeci de ani trăise cu dînsul o viață obscură și pașnică de burghez ajuns cu răbdare la belșug.

Ermina închidea ochii căutînd să scape de privirea bărbatului care-i deștepta remușcări.

Pe Iacov, pe omul acesta modest și bun, ea îl înșelase.

Erau mulți ani d'atunci, și anii trecuseră, fără să știe greșeala, fără s'o micșoreze cel puțin, zăci în ceasul acesta ea se ivia, neîndurată, între ea și el... cu toate astea, bărbatul nu cunoștea trădarea aceasta; nici o bănuială nu-i îndepărtase încrederea, și Ermina de douăzeci de ani, pocăită, vrea să-și repare greșeala lui, de nereparat, printr-o iubire și mai mare.

Da, de nereparat, căci remușcarea trăia în copil, în Eduard, tânărul acela frumos pe care Iacov îl numea fiul său. Chiar greșeala ei o făcuse să cunoască și să iubească pe Iacov.

Deziluziunile trădării îi descoperiră delicatetea acestui om simplu. Atunci Ermina, întorsă lui Iacov, se simțise pedepsită prin dragostea acestui om, dragoste pe care o fură, de oare ce n'o mai merită.

Se înăbușia de secretul acesta greu fără să găsească în ea curajul mărturisirei, al spovedaniei supreme... Oh! era ușă!... În zadar se scuza de tăcerea ei, în zadar își zicea că trebuie să lase lui Iacov, cel puțin ca mîngăiere, amintirea amorului lor curat. În zadar, era ușă... Ea se întreba, e adevărat, dacă avea dreptul să lovească pe omul acesta în inimă. Căci el suferea îndoile de trecutului vestejit și de viitorul gol... Dar toate argumentele astea nu înăbușeau tipătul conștiinței. Acest cult pe care-l pretindea pentru amintirea ei ar fi fost o minciună, o monștruoză ironie. Furase stima lui Iacov, și hoția asta o să-l urmeze și după moartea ei.

Se ridică să vorbească; la gestul acesta, bărbatul se grăbi să se plece spre ea.

— Ce vrei, dragută? o întreba el cu blîndețe, cu brațul trecut pe sub pernă, ca s'o susțină; vrei să bei?... Ea clătină din cap.

— Atunci vrei să vezi pe Eduard? L'am trimis să se culce. Doarme în odaia lui; să trimet să-l cheme? La numele fiului ei, curajul mamei slăbi.

— Nu, murmură ea. Mulțumesc. Și căzu pe perne, hotărâtă la veșnica tăcere. Dacă făcea rău, Dumnezeu s'o judece; dar copilul nu se va roși de numele lui.

Apoi, se gândi că Eduard purta numele bărbatului ei, că-l va lipsi de un tată, și, că, poate, va blestema numele aceleia care-l va lăsa cu un nume infam... Biet nevinoat... Ah! dacă ar trebui să fie condamnată, s'ar supune; ar suferi singură, singură fiind vinovată.

Iacov adormise în fotoliul său. Murînda îl contempla, acum, ne mai fiind jenată de mîngăierea îngrijită a privirii lui. În somn, frunța i se înșeninasă și sbîrciturile chipului arătau numai pe omul răbdător. Gura odihnită părea gata să se deschidă într-un zîmbet plin de bună-tate.

Albeața părului și-a barbei îi înconjura capul c'o majestate nepătată. Și pe omul acesta îl trădase ea, pentru o ființă fără inimă, o ființă de nimic.

Ermina nu putea să-și explice cădere. După douăzeci de ani îi apăsă ca o vedenie pe care în zadar căuta s'o alunge din năntea sa. Văi vedenia era reală: înșelase pe omul acesta!

Amărăciunea i se urcă pe buze; făcu o mișcare ca și cum ar fi vrut să scuipe petele sărutărilor vinovate.

Iacov se deșteptă, și ochii lui pe jumătate închiși se îndreptară spre Ermina.

Crezu că ghicește o imputare în privirea lui, și simți că e gata să moară.

Atunci, inima i se sdrobi. Iacov se apropiase de ea și luându-i mîinile pe care ea le dusea la ochi, i le despărți cu blîndețe. Ea cedă, rătăcită.

— Iartă-mă!... gemu...

El zîmbi trist, și cu un gest mîngietor îi opri mărturisirea pe buze.

— Sunt douăzeci de ani de când te-am iertat! zise el plecînd fruntea.

III

Știa... și nu se răzburăse! știa!... și nici o imputare nu eșise din gura lui; iubirea lui nu se depărtase o clipă!... știa... Nu-i venea să creadă.

— Știi?... și nu mă blestem?... — Te plîng, dragă, zise el încet.

Am suferit, desigur, dar nu te-am condamnat. Ocupat cu grijile materiale ale vieții, nu m'am gândit să te păzesc de curse.

Am fost dar primul vinovat și eu trebuia să îndreptez răul făcut de neprevăderea mea. Am avut fericirea să te văd întorcîndu-te la mine; încrederea aceasta nu era cea mai frumoasă reparațiune? Am căutat atunci să vindec inima aceasta pe care mi-ai dat-o, pe care n'am știut s'o păstrez, și pe care mi-ai înapoiat-o. Așa am putut să fiu încă fericit, mîhnit numai că nu meritam îndestul încrederea ta ca să-ți ușurez sufletul de amintirea greșelii care te făcea să suferi, simțeam asta. Ai suferit mai mult ca mine prin tăcerea ta, ai suferit și m'ai iubit, de ce să mai pronunț vorba ertare?

Ermina ascultă, sdrobotită de generozitatea unui amor așa de mare. Totuși încă ceva o turbura. Iacov se îngrijă.

— Ce mai e?

Ea împreună mîinile, buzele îi tremurau, și un nume eșu ca o șoaptă:

— Eduard?

Întălese întrebarea și chipul i se înșenina de o dragoste nemărginită:

— Te-am iubit; îl iubesc, e fiul meu!

Trad. de S. G.

DORUL

Ce dorință ai tu suflet? de ce te sbați în pieptul meu, parcă vrei să eși afară, — să zbori, să te duci departe, unde un alt dor te cheamă.

De ce dorule coplesesci sufletul meu cu lăcomia ta?

O, lasă-mi sufletul în pace, lasă-l așa stingher și rece cum era odinioară.

Dar nu, e demult de când imi stăpânești sufletul, nu-l îndemni la bogăție ori la deșertăciunile lumescii, ci i-ai sădit dorința de a-și împărți viața cu cea a florilor și a pădurilor.

Ah, florile, mă cheamă, imi surdă, imi vorbesc în limba lor fermecătoare, — mă îmbată cu parfumul lor dulce.

O, drage și frumoase flori, surorii ale suferinței, scurtă e viața noastră dar sublimă; apăreți numai odată, răspândiți și mîngăiați cu mirosul vostru sufletele noastre îndurerate.

Apoi vă stingeti lăsînd în urma voastră numai doruri triste și nemîngăiate.

Dar pădurea, cu chemările ei misterioase, cu suspinul murmurător, cu deșirurile umbroase, cu ecurile îndepărtate, poteciile ascunse, toate ne cheamă ca obosiți de viață să găsim în mijlocul lor o oră plăcută și liniștită.

O dorule, dorule du-te departe, nu mai stăpâni piepturile noastre zdrobite de atâtea suferințe, ci lasă-te cu aripile tale greoaie pe vîrfurile unui munte stîncos, înpetrește-te și rămai acolo.

Melanie Ungureanu

T.-Severin.

CUGETĂRI

Cînd ai propria ta stimă e o virtute să vrei să o mai capeți și pe-a altora.

Cicerone

Calomnia și insulta sunt armele oamenilor josnici și invidioși.

Seneca

Necredința își sapă singură un abis fără fund.

Fenelon

Fericirea nu constă în avere, ci în mulțumire și sănătate.

Mantegazza

Datoria este tiranul sufletelor cîștite; nu le lasă în pace de cît cînd e satisfăcută.

Contesa Diana

Este mai esențial pentru poet să fie adevărat în sentiment de cît în invenție.

Carmen Sylva

RĂZBOI CONTRA SĂRUTĂRIILOR

Ziarele din Madrid anunță mai deunăzi că în aristocrația spaniolă s'a introdus obiceiul ca să se atarne de gâtul copiilor câte-o tăbliță cu inscripția: „Nu mă săruta”. Firește că aceasta se face din motive igienice, de oarece sărutatul este considerat ca răspînditor de microbi. Războiul pe care actualmente Spania l'a declarat sărutărilor nu este o noutate în istorie.

În Italia, — scrie d. G. Dufont în suplimentul literar al ziarului „Figaro” — se luă măsuri aspre în contra sărutatului deja în epoca renașterii, ba chiar și mai înainte. Jurisconsultii și mobilizează în contra lui întregul arsenal al legilor lor. Se pare că numai sărutatul n'a fost atins de frivolitatea moravurilor, cari domneau pe acea vreme. Acela care săruta sau încerca să sărute pe o femeie, avea să plătească sump această plăcere. Cînd era vorba de fete tinere, afacerea era și mai costisitoare; toamna vieții nu era taxată atât de mult ca primăvara și numărul talerilor, pe care avea să-l plătească bărbatul doritor de sărutat, scădea în măsură, în care se urca numărul anilor vieții a corpului delicat. Pedepsele în bani se urcau până la suma de 500 franci, care pe vremea aceea era o dotă respectabilă. Dar nu în toate crățele se mulțumeau cu pedepsele în bani. În Florența, în anul 1525 un tînar care furase o sărutare unei femei frumoase a fost condamnat la un an închisoare. În Roma, pe la anul 1556 acela care săruta pe o femeie, era condamnat la două ani muncă pe galere. Ba Papa Benedict XIII merse și mai departe și voia să condamne la închisoare pe viață pe recidiviștii în această materie.

Italianii credeau că au motive temeinice pentru severitatea în aceste delict. Neapolitanii, ca oameni înțelepți și plini de experiență, asigurară în anul 1588: „Carnea care se lasă azi a fi sărutată, este pe jumătate stricată”. În anul 1738 un scriitor asigura că italienele nu înțeleg să glumească pe tărîmul atât de incântător al sărutatului. „Feriți-vă, avertisa el pe compatrioții săi, să surprindeți pe o italiancă cu o sărutare; răspunsul ar putea fi o lovitură de pumnal”.

Un proverb italian da chiar să se înțeleagă, că în Peninsula pirenică sărutarea nu este primul act al jocului amorului, ci aproape cel din urmă. Acela care săruta o femeie în public, indica că el o privește ca pe logodnica sa. În contractele de căsătorie se accentua expres că legătura este consacrată și confirmată nu numai prin inel, ci și prin sărutare — „annulo et osculo”. — Prin aceasta însă nu se spune că prin curățenia intențiilor au fost înlăturate deja toate piedecile; adese ori se întâmpla că și sărutarea care voia să o dea cineva cu intenții oneste, nu scăpa de bucluc.

Cînd Gio Galeazzo Sforza galopă spre logodnica sa Isabella de Aragonia, de asemenea călare, pentru ca să-i dea sărutarea de logodnă, ambii cai rușinați, se ridicară în două picioare. Sforza fu asvîrlit din șea și deocamdată sărutarea rămase în suspensie.

În anul 1657 d. Audebar, un înalt consilier al regelui Franței, în parlamentul din Bretagne, cu prilejul unei călătorii în Italia, povestește o istorie pîcîntă, petrecută la o comunie în biserică. Mirele voi să sărute mireasa, care însă îi trase o palmă.

Dar nu în întreaga Italie se purta războiul în contra sărutatului. Geografia și are secretele ei: palme dincolo de Apeninii sau de Alpi și încurajare la sărutat dincoace de munți.

În apropiere de Ivrea, tinerii mîri și strîngeau în chip ciudat o mică zestre. Ei se postau în ușa viitoarelor lor locuințe: mirele ținea o pungă

deschisă, iar mireasa și ținea întins
șortul.

Bărbații aruncară în pungă mone-
de de argint, iar femeile în șorț stoffe
de lână, iar în schimb sărutau pe mi-
reasă. În întreaga Savoia și în res-
tul Franței acela care ar fi interzis
sărutatul, ar fi fost luat în răs. Se-
bastian Locatelli, un preot din Bo-
logna, își eși din fire din cauza lucruri-
lor, pe cari le văzu în Savoia: la
fiecare stațiune de noștă ospătăreasa
sta în ușă, împreună cu chelnerițele
și primea să fie sărutate de muș-
terii. Partea comică era că trebuia
să săruți și pe chelnerițele bătrâne,
cari erau mai dornice decât cele ti-
nere.

Faptul că ce efect au făcut asupra
unei fete tinere primele sărutări de
dragoste, îl aflăm din corespondența
a două principese, publicată acum cât-
va timp. Locul acțiunii a fost curtea
imperială a Rusiei, în anul 1792. Tă-
năra fată era marea ducesă Elisabe-
ta, fiica markgravului de Hessa, iar
mirele era marele duce Alexandru,
care după opt ani deveni împărat,
sub numele de Alexandru I. El era
în vârstă de 16 ani; iar Elisabeta de
15 ani.

Multă vreme le-a fost interzis să
se sărute. Cu prilejul sărbătorilor
Paștelui, bariera fu ruptă, căci în
Rusia, în noaptea Sf. Învierii, se să-
rută toată lumea.

Elisabeta scrie îndată mamei sale:
„Nu! poți închipui, cât de cara-
gluos mi s'a părut să sărut pe un
bărbat, care nu era nici tatăl, nici
unchiul meu. Mai cu seamă mi s'a
părut ciudat, că fața mea n'a fost
sgârbiată la sărutări de un fir din
mustața lui”.

C. Seurtu

TRIVALE

*Privesc tăcut pe 'ngustele alei
Femei ce se 'umblăde 'n cula rochi
Cu pasul lor mărunt și legănat
Ce-ți farmecă simțirea, mintea, ochii.*

*Așa frumoase sunt în grația lor,
Iar eu biet visător îmi fac iluzii
Și cum aș vrea să fiu la vre-una drag
Să-mi spună vorbe dulci din colțul buzii.*

*Privesc cu ochii duși pe urma lor
Și 'n suflet prinde un dor să-mi incolțească
Cât de frumoase sunt, dar ce păcat:
Din ele câte-or ști ca să iubească.*

Const. Em. Popescu

Pitești.

LITERATURA SĂRBĂ

— LAZAR C. LAZAREVICI —

„WERTHER“

— Urmare —

A doua zi situația era următoarea:
La maiorul Veles nu se vedea nici o
schimbare afară doar de faptul că a
ocărat pe chelner, ceva mai aspru
ca de obicei, pentru că nu i-a adus
o bucată de rasol mai grasă. Dar
faptul acesta nu trebuia să fie de
cum să fie pus în legătură cu inci-
dentul din ajun, pentru că maiorul
avea trei motive să fie nemulțumit:
primul, pentru că în adevăr carnea
era proastă, al doilea că, de altfel ca
de obicei, era foarte flămând și al
treilea, pentru că în ajun avocatul
Nistor îl lăsase „lifter de tot”.

La locotenentul Vasilevici se putea
observa numai următorul lucru: pe
când se plimba dăduse drumul să-
biei, de făcea dungi pe nisip, pe câtă
vreme, el obicinuia s'o atârne de pi-
cior, așa că i se împleticia între pi-
cior și faptul că lovea cu cravașa
în frunzele castanilor.

Vorba îi era hotărâtă și liberă ca
întotdeauna ca și cum în ajun n'ar
fi răsturnat nici o ceașcă de cafea.

Nu mai la baie, când s'a găsit din
întâmplare în cercul tovarășilor săi
din ajun, începu să vorbească mai
întâiu despre duel în genere, după
care a trecut la conflictul său cu

Jean și aci însă s'a arătat foarte mă-
rinimos: „De giaba!... L'am atins
puțin la coarda simțitoare! Stii! Uite,
câte odată, așa se întâmplă omului
la câte un pahar cu vin. Sărmanul!
Da, da! gândiți-vă că el... Decî el mă
provoacă la dueli! Prin urmare ca
provoacă eu aleg arma și trag cel
d'întâiu! Il leg de un dud, am drep-
tul acesta, sunt provocat... pe urmă
încerc un tun... se înțelege eu aleg
arma!... și... el lovi cu brațul îi apă-
mîtînd lovitura de tun.

La vorbele acestea Catanici isbuc-
ni într'un hohot de răs care atrase
atenția tuturilor. Își scutură apa de pe
el și continuă să rîdă tot mai tare.
Se vîrî până și sub apă și bășic
mari de apă tot continuau să țâș-
nească până deasupra capului său.

Când se sculă în picioare, își șterse
ochii cu brațele și rîzînd cu poftă
se adresă locotenentului:

— D'apoi, ce-i drept, n'ar fi scăpat
așa de ușor! I-ați fi arătat voi cu
cine vrea el să se bată în dueli! Pe
urmă îl pufni din nou rîsul și fără
să se poată stăpîni, continuă:

— Se înțelege, sunteți provocat...
vă alegeți tunul... ha, ha!... pe ur-
mă... el de dud!... ha, ha!... sărma-
nul... nici o fărîmîță n'ar fi rămas
dintr'însul! Ha, ha, ha!...

Locotenentul nu numai că nu s'a
găsit ofensat de rîsul acesta, dar
chiar și dînsul începu să vază.

În cele din urmă se încruntă din
nou:

— Ei dar acum s'a isprăvit! După
cum e uzul, eu am așteptat scrisoa-
rea lui până la ora opt. Dar n'am
fost provocat... Aci locotenentul dă-
du din umeri.

Coșutici profită de ocazie ca să po-
vestească despre niște dueluri „ame-
ricane” când, pare-mi-se, adversarul
bea plumb topit, înghite pilule de
dinamită și pedesupra mai rade
nepăsător și înainte de toate își sco-
bește dinții.

Iar Jean era într'o situație atât de
mizerabilă în cât nu știa încotro s'o
apuce. Îl stăpînea un sentiment gro-
zav de rușine și de înjosire, care nu
se poate lecu cu nici un fel de e-
roism. În sinea lui s'a pus întrebă-
rea: cine dracu l'a împins să intre
înăuntru, când a văzut că acolo erau
oamenii beți. Pe urmă se căia că a
luat în seamă cuvîntul „dulcinea”,
și în cele din urmă de rușine și de
necaz îl podideau sudorile când își
aducea aminte cum, ca un fel de

fiară, a tras sabia maiorului și ast-
fel s'a pus într'o stare „proastă,
prooocastă, cea mai proastă situație
din lume!”. Ceea ce însă era mai rău
și mai rușinos e că nu știe ce să
facă: să-l provoace din nou la duel—
ei aș! Să se bată cu el în parc ca
orice lepădătură și astfel să pro-
voace un scandal și mai mare? „Br”
și el se plesni cu palma pe frunte.
„Până în trei zile se va uita”. De
cât ia să vedem ce te faci până trec
alea trei zile!

Iar Maria în ziua aceea era duioasă
de milostivă. Ochii ei cei mari erau
mai acoperiți de gene ca de obicei.
În parc când întîlni pe Jean nu-i
dădu nici bună ziua! În schimb îi
strânse mîna așa de semnificativ și
s'a uită în ochii lui cu atîta duioșie
în cât în această privire el a putut
citi mai mult de cât cuprinde întreg
lexiconul lui Mayer. Evident că în
aceasta el vedea acea tainică și plă-
cută dovadă că se înțelege, de care,
cîcă îi era frică. Fără să spue vre-un
cuvînt el mergea alături de ea, iar
pieptul îi svăcnea apăsă de un sen-
timent, care, până la un punct oare-
care, se revărsa în sufletul lui, în-
tr'un fel de durere nemărginită, cal-
mă și plăcută.

„Știe tot” se gîndea el. Și la un
moment dat, fără de voie și fără să
își dea seamă ce face, întorcînd ca-
pul dela ea, zise:

— D-voastră știți tot!”

— Tot, răspunse și ea fără să in-
toarcă capul.

Și amîndot se uitau acum într'un
fir de iarbă, o petricică, sau la urma
lăsată de car; și prin obiectele ace-
lea mitite, le apărea mărită, ca
prin luneta unui microscop, o lume
mare, necunoscută, ademenitoare și
poleită cu o mîrodenie minunată și
divină.

Noaptea aceea pentru Jean, fu o
noapte ciudată. Simțîmîntul acesta
l'a mai avut el odată, ca copil, când
n'a închis ochii toată noaptea aște-
ptînd cu nerăbdare ziua Florillo-
spre a se îmbrăca în haine noui. A-
tîta doar că în acest sentiment plă-
cut, cum am zis, era ceva bolnăvi-
cios, care-l făcea să se gîndească la
acest punct, cu o voință până atunci
necunoscută la el. La fiecare mo-
ment i se părea c'aude șoapta ei cal-
mă. Ai fi zis că are halucinații. Un
fel de aer îmbălsămat i se părea că-i
furnica prin vine și-l amețea întoc-

mai ca pe un om când adoarme le-
gănat. Din când în când deschidea
brațele: ar fi vrut să strângă ceva
în ele — și numai după ce vedea că
în jurul lui totul este calm și liniștit
el era și mai tare cuprins de acel
sentiment profund.

Respirația ei parfumată par'că tot
îi mai gîdila fruntea lui înfierbân-
tată, de sub care, așa cu un fel de
frică, a țâșnit acel „te iubesc”. Ada-
ma, de ar fi să vie acum, cum ar
ști el să-i spue de ce e trist — pentru
că... pentru că... dar nici în gînd nu
putu să isprăvească această frază și
iată-l că se prosternă înaintea ei,
îi sărută vîrfurile pantofilor și pe urmă
își ascunde fruntea și ochii lui în
părul ei cel lung și bogat, își scaldă
privirea lui rătăcită în privirea ei
duioasă. Acuma i se pare că și-a re-
zemat capul său pe umerii ei și că în
zadar se căznește să-i spue ceva, să-i
destăinuiească focul care-i mistue i-
nima, față de care capul lui înfier-
bîntat e un aparat de ghiată; căci,
de bună seamă, nimeni nici înaintea
lui, nici după el, n'a putut iubi „iubi
ca dînsul”. „Căci ce am eu din toa-
tă dragostea asta?” se gîndea Jean.
„Femea-altaia!” Și din toate aceste
reflecțiuni se forma în capul lui
niște gînduri nelămurite, despre
un fel de moarte plăcută în vîrfurile
cărora ca ceva inexorabil era dra-
gostea lui.

Și numai după ce s'a crăpat de
ziua, când ușile odăilor dela otel în-
cepură să scîrțîie: când servitorii și
servitoarele somnoroși începură să
umble prin culoare. Jean se sculă
din pat și închise ușa și ferestrele.

(Va urma).

Trai. de Constante

DIN HAZUL ALTORA

Așa se 'ntîmplă

Un băiat însurat de tînăr întrebă
pe un doctor cum se face că nevastă-
sa a născut un copil la șase luni după
nuntă.

— Nu te 'ngrija. Așa se 'ntîmplă
une ori cu copilul d'întîi, răspunde
doctorul; cei-l'alți copii au să vină re-
gulați, la câte nouă luni.

Ș E I N A

Roman original de I. ANDREI

13

— URMARE —

— Șeina. Nu blestema pe tatăl tău, căci mintea ta infierbântată nu poate judeca. Tu nu vrei să vezi prăpastia în care era să te arunci, și apoi unde mai pui ușinea tatălui tău, rușinea neamului.

— Ha... ha! Vă să zică, pui mai pre sus de toate neamul și preferi mai bine să-ți omori singurul copil, de cât să știi că a eșit din religia lui! Ei bine, nu! Nu mai vreau să fiu evreică!

Bătrânul își pierduse capul și, nebun de furie, strigă de o dată:

— Taci, taci, viperă! și se aruncă în neștire la dansa.

Cețalții se repeziră la moș Zalman și abia îl țineră.

Șeina mai avu doară timpul să îngâne ceva... „Doamne!... George!... și căzu pe pat.

În momentul acesta, ușa se deschise de o dată, Isac bătu cu palma acru ca pentru a căuta un rezăm și se prăbuși grămadă, împins de cineva, tocmai în mijlocul încăperii.

Toți săriră speriați și când se uită în spre ușă, în cadrul ei apărea umbra lui Ghiță, care-l privea rânjind sălbatec. La vederea lui, el se ghemuiră într'un colț și tâmpiți, cu ochii măști de groază, priveau zăpăciți.

Un singur cuvânt doar le scăpă de pe buze: „Morții!” și rămaseră nemişcați.

De pe fața lui Ghiță perise masca de idiot pe care o purtase atâta timp... Acuma în picioare, cu părul lui mare neregulat, cu fața schimonosită de un rânjet oribil, îl privea.

Din ochii lui fulgerători porneau scripuri tăioase, ce cădeau ca niște cuite pe capetele mișcilor ghemuite, apoi dispăru închizând ușa cu grijă.

Dinulescu rămase și el înspăimântat, căci nici odată nu-l văzuse atât de sălbatec...

De o dată Dinulescu îi simți la spatele lui... Tremurând din tot corpul, nu putea scoate nici un cuvânt, ci pucându-și stăpânul de braț, îl târă prin gangul întunecos.

Când ajunseră în dreptul ușei de fer, o deschise cât era de mare, și abia îngânând „Du-te”, îl împinse ușor pe scări.

El rămase nemişcat în cadrul ușei, stăpânind cu privirea pe mișcile ce nu îndrăznise să se miște măcar.

Când Dinulescu se apropie încet de patul pe care zăcea Șeina, pe Zalman îi apucă o tremurare și cu mâinile întinse, cu gura încleștată, se uita neputincios cum i se fură comora.

Spaima vedeniei din cadrul ușei îl paralizase orice mișcare, și acum, împetrit, privea în neștire.

Când Șeina simți brațele ce o învinseseră, deschise ochii ușor, cu un suspin adânc îngânând: „Doamne!... George!...” și căzu iar în nesimțire. Dinulescu o ridică în brațe și eși.

Când trecu pe lângă Ghiță, acesta se plecă, luă o mână de-a Șeinei ce atârna în neștire, și cu o evlavie de cucerire o sărută lung. Apoi căzând în genunchi, cu mâinile împreunate ca pentru rugă, zise încet: — D-zeu să vă aibă în pază, și plecă capul.

Când bătrânul văzu că totul este pierdut, într-o ultimă efortare a corpului lui stabilit se repezi să-și smulgă copilul, dar se opri de odată în loc.

Dintr-o săritură, Ghiță fu în ușă și bătrânul, înghețat de spaimă, se opri năuc.

În tăcerea ce se făcuse, se mai auză doar pașii greoi ai lui Dinulescu, care urca scările împovărat cu corpul iubitei lui.

În cavoul acela enorm, nu mai rămăseră decât victimele căzute în

cursa nemilosului călău care-l privea cu o bucurie drăcească.

Vederea acestor nenorociți, părea că-l îmbată simțurile.

Privea pe fiecare pe rând, iar când căzura asupra lui Isac, un rânjet grozav se arătă pe gura lui enormă.

— Ha!... ha!... ha!... câine spurcat... ai vrut să mă arunci în fundul Siretului. Ți-a venit și ție rândul. Dacă ai era să îngheți de frig în fundul lui, tu ai să te prăjești aici ca într'un cuptor. Veți vedea voi ce poate Ghiță! și rânzând îngrozitor le zăvorî ușa.

Când cheia scârțâi în broasca ruginită, — păru că li s. înfige în inimă, și le-o strânge ca într'un clește. O presimțire de moarte puse săpânire pe ființele lor și înnebuniți de groază, alergau perduți prin încăperea strâmtă.

Erau prinși în cursă ca și niște șoareci, și vedeau că nu mai aveau nici o scăpare.

XIX.

Ghiță suia acum scările, grăbit. Când ajunse în magazie, unde stătuse atâtea nopți la pândă, scoase de sub ferăstrile aruncate două butoaie mici de acele în care se pune bere. Le cercetă cu deamănăntul, apoi luă unul în brațe și se strecură prin deschizătura din clădire înăuntru.

Cobora încet, cu băgare de seamă, fiecare treaptă și când ajunse jos, păru că se gândește ce trebuie să facă. Apoi plecă încet prin gangul din dreapta.

După ce intră în subterana unde stătuse atât timp, așeză butoiul jos și cu un fier pe care-l luase din magazie, începu a săpa într-o firidă din colțul încăperii.

Munca de zor, fără odihnă, ca și cum o putere lăuntrică l-ar fi mână. Când găura fu destul de mare, luă butoiul, îl așeză în fundul ei, apoi cu un burghiu mic îl găuri într-o doagă. Căută în buzunare și scoase un fitil lung, de acele ce se au țărani la scapări. Îl îndesă cu un capăt în gaura făcută de burghiu, iar celalt capăt îl întinse pe pământ. Bătu țărâna scoasă, în jurul butoiului îngropat, și când totul fu gata, scăpăra un chibrit și își cercetă operația. Era mulțumit, căci pe fața lui se așternu o veselie hidoasă.

Adusă și celalt butoi și făcu același operație în colțul opus.

Când totul fu gata, se sui pe cărămizile din dreptul deschizăturii și privi înăuntru.

Moș Zalman ședea lângă ușă de fer, părea că ascultă ceva, iar cețalții se plimbau în toate părțile îngroziți.

O clipă doară își aruncă ochii prin deschizătura mică, apoi sări jos și alergă la butoaie.

Se plecă jos și, scăpărând un chibrit, aprinse amândouă fitilurile.

— De acum D-zeu să vă lerte! șopti el încet și eși grăbit pe scări.

O tăcere greoaie se așternu peste mormântul acela și numai cele două licăriri roșii se vedeau târându-se încet pe pământul umed, ca doi licurici.

Butoaiele erau umplute cu pulbere, pe care Ghiță o furase din chesoanele artileriei, cantonată în târg.

Într-o seară, trecând prin tunuri, se împedecase de o movilă de săculețe grămadite acolo. Erau săculețe de pulbere ce se întrebuințează pentru exercițiile de manevre. Cărase vreo cincisprezece și găbind două butoaie goale le umpluse și le aduse-se la șopron.

Prin capul lui trecuse deodată un gând și acum și-l infăptuia.

Pulberea aprinsă sub temelia clă-

direi grele, trebuia să o arunce de odată în aer, și prăbușindu-se, dărmă și beciul în care stătuse el închis.

Când eși afară, un aer rece îi biciui fața aprinsă. O sudoare rece îi muia rădăcina părului.

Deodată, ca și cum și-ar mai fi adus aminte de ceva, alergă în șopron și eși cu două căldări mari în mână. În ele era gaz.

Cu conținutul uneia stropi pe din afară ușile și ferestrele, iar cu cea laltă dispăru în locașul lor sfânt și îl stropi cu deamănăntul. Eși fute afară.

Se apropie de o ferăstră și scăpărând un chibrit îl apropie aprins de lemnul stopit. Pe dată o flăcărie verzeu pâlpi în noapte, și se întinse cu o iuteală spăimântătoare.

Într-o secundă toată clădirea enormă, încinsă de foc, ardea ca o făclie uscată, iar Ghiță, mai la o parte, cu strâmbăturile lui caraghioase, stărea în jurul focului, cuprins de un spasm nebun.

Lumina flăcărilor îi lumina sintetru fața, și văzut atunci, în mișcările lui epileptice, părea genul morții, care se bucură de chinurile celor ce ardeau.

Prin întunericul cețos, tăgănit de lumină roșatică se ridică în văzduh, iar în tăcerea adâncă nu se mai auz de cât trăsăturile lemnului ce ard.

Populația înspăimântată, eșise de prin case și alerga zăpăciți prin noapte.

În larma ce se făcuse, o trompetă spărgea văzduhul cu tipătul ei strident și soldații cantonați alergau buimăciți la locul dezastrului.

Ghiță, când auzi trompeta, începu să tremure.

Se dădu câțiva pași înapoi, apoi se repezi deodată înăuntru pe ușa încinsă de foc ca un desperat care și-ar lega întâi mâinile și picioarele și apoi s'ar svârli într-o apă.

Flăcările se despicară în două o clipă, apoi împreunându-se, îl acoperi, cum ar acoperi valurile furioase o barcă sfărâmată...

Când plutonul ajunse aproape de foc, o detonătură grozavă îl opri pe loc.

Un perete enorm se desprinsese din corpul clădirei și ca împins de o forță uriașă sări de odată în sus, risipindu-se în mil de bucăți.

Nici n'apucă să se treacă deplin zgomotul, și altă bubuitură, mai puternică, cutremură aerul și un alt perete se clătina și căzu, târând după el întreaga clădire cu zidurile ei groase.

Coperișul mai trse puțin jos, apoi cu o smucitură se prăbuși și el, în fața oamenilor muți de spaimă, pironiți pe loc.

Clădirea pieri într-o clipă de pe fața pământului, ca și cum un uriaș ar fi turtit-o cu pumnul lui puternic. Pe locul unde mai înainte se ridica falnica școală, acum se vedea o adâncătură enormă, ca rana unui om împușcat.

XX

Era pe la începutul lui Octombrie.

O ploaie mărunță și deasă se cernea încet din atmosfera încărcată, iar picăturile mici se isbeau de geamuri cu un susur infundat.

Totul părea trist în natură iar în suflete se așternu domol, o reverie tristă...

O răceală umedă pătrundea până la oase și în piroteala ce te apuca, nu ai fi dorit nimic de cât un cămin cald în care să-ți depeni ghemul gândurilor triste.

Dinulescu ședea ghemuit pe un scaun la gura sobei. Privea tăcut la focul ce ardea trosnind și gândurile ce i se cerneau molatic, îi aduceau pe dinaintea clipă triste.

Suferise mult... Acum însă uitase tot, și din când în când ochii lui dornici căutau în spre pat.

Pe pernele albe dormea liniștită Maria lui...

Trei săptămâni plătise între viață și moarte, dar tineretea, dornică de viață, învinsese, și acum intrase în convalescență.

Când fusese mai greu bolnavă, ceruse într-una să fie botezată, și când formalitățile se terminară după învoirea doctorului, o boteză.

Dinulescu întrebând-o de primește numele de Maria, ea răspunse cu fața luminată, de o bucurie copilărească:

— Da. George... Maria... Maria, și buzele ei arse de boală repetă într-una acest nume dragălaș.

Când preotul o pregăti pentru actul acesta solemn, ea îi răspunse liniștită, voioasă:

— Părinte, nu mai am pe lume decât pe Dumnezeu cărui vreau să mă închin și pe George.

Avură de naș pe proprietarul moșiei, cucenul Iordăchel care cu o bună-voință părintească se oferă să-i cunune.

Când preotul îmbracă odăjdiiile și începu rugăciunile pregătitoare, o aureolă luminoasă părea că-i înconinge fruntea ei senină și cu ochii strălucitori de o bucurie vie, privea în extaz. După ce eși din apă, și slujitorul Domnului o onse cu sfântul mir două lacrimi cristaline se desprinsese din ochii ei luminoși și alunecară la vale.

Era povara anilor de robie în care se zbătuse sufletul ei chinuit și pragul unei alte lumi, pe care visurile ei de fecioară o dorise de mult.

Culcată în pat, adormi numai de cât, cu un surâs dulce, ce-i flutura pe fața îngerească.

În patru cinci zile, corpul ei slăbit de boală, începu a-și căpăta vigoarea tineretii, și doctorul spusă că cel mult într-o săptămână va fi deplin restabilă.

Maria deschise ochii și în tăcere, admiră pe bărbatul acesta frumos care-i robise ființa ei întreagă.

Părul lui negru, lung, îi cădea în dezordine pe frunte, iar ochii scânteietori, priveau duios în jurul focului.

Maria se sculă binisor în pat și cu o ușurință de pisică lunecă pe pardoseală.

Veni încet și înclinându-și capul cu brațele, își lipi buzele de ale lui într-un sărut dulce voluptos.

El surprins, o prinse numai de cât în brațe și cu o dejană blândă, o certa pentru îndrăzneala ei.

— Marie... pentru ce faci copilării?... Dar ea îi închidea într-una gura cu sărutul ei înflăcărat...

El o luă binisor în brațe și o așeză în pernele moi ale patului.

— Te rog Marie, sezi aici liniștită.

— Da, șed, îi zise ea, dar cu condiție să stai și tu lângă mine.

El se așeză alături și strânși îmbrățișați, priveau pe geamul cețos la ploaia ce picura domol.

Era în timpul când evreii au sărbătorile lor de toamnă.

Pe strada noroioasă se vedeau atergând din casă în casă, evreii bătrâni, cu lilifele lor lungi tremurătoare.

Dinulescu și Maria ședea îmbrățișați, cu privirile duse departe în orizontul ceței.

Pe crestele dealurilor înegurate erau aruncate în neregulă satele, care par'că zgribulite de ploaie ședeau tupilate.

Colo Giurgiuvana, mai sus Lehancea; iar în fund de tot Dăuceni, mic, înghesuit, părea că geme sub strânsura dealurilor ce-l încongea.

Și ploaia se cernea încet, mărunță, albicioasă, părea un abur eșit din gura unui monstru.

În fața casei lor se opri un evreu. Era moșul Mariei. Părea că stă la îndolală de trebuie să intre, apoi pași încet în casă.

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apare Duminică viitoare.

Ilustrația noastră colorată

UN INCIDENT AL GREVEI DIN ANGLIA

Cititorii noștri cunosc toate amănuntele colosalei greve izbucnită în Anglia, între toate breslele de lucrători.

Știrile venite din Londra, din Liverpool și Manchester, ne-au înfățișat mișcarea muncitorească desfășurându-se liniștită, cu foarte rare momente de violență.

Un incident care a emoționat însă adânc populația Londrei, atât de respectuoasă față de suveranul ei, s'a petrecut deunăzi. Un cortegiu de greviști — câteva mii de oameni — au întâmpinat pe regele George intrînd din preambulările sale și trăsura regală a fost câteva timp imobilizată.

Manifestația și-a păstrat caracterul ei liniștit; totuși, o adevărată panică s'a produs în momentul acostării regelui, care s'a arătat El însuși vădit emoționat.

Ilustrația noastră colorată din pagina I arată momentul când trăsura regală e înconjurată de greviști.

Literatura Italiană

URSUL

de

Matteo G. Tegani

— Urmare și sfârșit —

Lucia, se întorcea în clipa aceea. Dintr-o privire înțelese cele petrecute, și arăta o milă infinită pentru el, văzându-l atât de trist și galben ca un mort. Voia — privindu-l — parcă să-i spună: — Vezi, și eu sufer de durerea d-tale! O, dacă s'ar fi putut evita totul! Dar Ursul, se liniști încetul cu încetul, și nu simțea nici o ură, contra nimănui, nici contra mamei, care-i sdobise inima prin vorbele sale. — „Ce vreați?... Ce am?... Eu, Ursul, crescut în pădure ca o bestie, veșnic retras de lume, să cred că cineva mă poate dori binele? Și apoi... ea, o tânără, frumoasă, curând mă poate uita... Sunt un negun!” gândea el, în timp ce lacrimile îi podidiseră și inima îi sângera...

S'a scursă apoi 4 ani, și Ursul, nu mai revăzuse pe Lucia. Aflase că era căsătorită cu Ulderico Callucci, și că mama Emeline murise curând după căsătorie. El, acum re-luase iarăși viața sa sălbatică de mai înainte de a cunoaște pe Lucia. Caracterul îi era din ce în ce mai crud. Umbla prin pădure, pesomorât, înfricoșător, întocmai ca ursul după un somn adânc. Acum, gândea: și gândurile îi aduceau în suflet o tristețe rece, neînvinsă, îi înăbușeau existența. Câte odată, îi trecea prin minte imaginea ei și o vedea așa surzândă și frumoasă, ca atunci, ca în clipa aceea!, când i-a întins paharul cu apă — și suferințele îi torturau...

În acel an, iarna venise mai de timpuriu. Abia erau coapte castanele și pădurea era albă de zăpadă. Frigul vremelnic, făcea să se simtă mizeria și în satele vecine, iar hoții prin pădure se înmulțiseră. Deseri foamea îl chinuia și pe el. Dar pentru Ursul, aceasta era o plăcere, pentru că rămânea mai puțin timp să-și muncească gândurile.

Într-o zi, pe amurgite, când se întorcea acasă, obosit, sfârșit de puteri, vederea nelămurită a unui corp la rădăcina unui copac, îl făcu să tresară...

— O femeie! murmură el. Într-adevăr era o femeie, învâltă într-o broboadă ruptă, ce răscolea prin zăpadă, căutând ceva... La vederea

lui, ea dădu un țipăt, crezând că e vr'un hoț și se retrase înspăimântată. El, o privi adânc în față și trebui să-și strângă dinții pentru a nu scăpa un strigăt.

— D-ta?... Lucia?... zise el, înaintând un pas. — Ah... îți mai amintești de mine?... Mă recunoști?... zise femeia, lăsând capul în jos.

— Speram că nu mă vei recunoaște astfel ajunsă... și lăsa să-i cadă castanele ce culesese. Chiar Ursul, se miră în sine, cum a putut-o recunoaște așa slăbită, îmbătrânită, palidă și necată...; dar ochii ei măi făcuseră o recunoaștere veșnic sunt aceeași, „ca în zina aceea” gândea dânsul, apoi îi zise:

— Te-am speriat?... Iartă-mă, te rog... Dar... pentru ce așa, Lucia? — Pentru ce?... Nu e mizeria, foamea care mă împing să vin în pădure?...

— Mizeria?... foamea?... — Ah... făcu ea c'un gest de amărăciune... nu știu pentru ce sunt în halul acesta... Nu știu că el m'a părăsit... că mama a murit... și că sunt zile în care n'am ce da de mâncare nevoințatului copilăș... Nu ți-a spus nimic?... Și îl privea cu teamă, cu vocea suspinândă.

— Nu, eu nu știu nimic, nu mi-a spus nimic... zise el. Dar ce stai aici... nu vezi cum tremuri?... Vino, îți voi da un pahar cu vin... vino cu mine... Și cum ea ezita, el îi luă mâna și porniră amândoi. — Stai, zise Ursul, când intrară în casă, și închide ușa. Acum fac focul și te vei încălzi.

Și apropiindu-se de sobă, așeză și aprinse niște vreascuri uscate, și în curând lumina veselă și căldura se răspândeau în mica odăiță. — Iată... zise el satisfăcut... dar așează-te... căci ești înghețată... așa... Vei ce iarnă, ce iarnă!

El aduse apoi la masă o sticlă cu vin, și umplând un pahar, îl întinse Luciei:

— Bea... te vei încălzi... Și luând și o bucată de pâine, zise: — Nu am altceva, decât atât... și o puse pe masă. Și în timp ce Lucia, aplecată, mânca, cu frică, el nu zise nimic pentru moment. O privea cu milă, cu tristețe, și, parcă, nemişcat, putând răbda, întreba: Dar... de când a...

Lucia, se întrerupse din mâncare. — Ah... răspunse ea, n'am stat cu el nici două ani de zile. Nu știu că era umărit de poliție pentru niște comploturi? El bine, a fost luat din casă, de lângă mine, într-o noapte și închis unde a stat cinci luni de zile. Azi umblă pe stradă cu o altă! Și plecă capul, suspinând. Chiar și Ursul, ascultând-o, i se umediseră ochii. — De ce nu mănânci mai mult? De ce te sfiești? — Mulțumesc... dar... am lăsat copilul singur... — El înțelese că nu vroia să mănânce. — Nu, zise, mănâncă, ne gândim și la copil. Luă un coșuleț pe care-l umplu cu castane. E bine așa? Te rog eu, să vii să îți castanele pentru copil în fiecare dimineață. Îmi vei face această plăcere?

Și pe când îi întindea coșulețul, adăugă: — De ai ști ce rău mi-au făcut cele ce mi spusești, Lucia, crede-mă; eu gândeam că ești fericită și pentru aceasta mă simțeam chiar și eu... Se apropie de sobă, scoase niște cartofi punându-i pe masă în fața Luciei. — Mănâncă așa calzi... Și după un răstimp întreba din nou: — N'ai făcut nici o încercare pentru a-l face să se întoarcă la d-ta? — Oh! destul am făcut. Dar acum s'a sfârșit... nu mai sper... Se înfășură mai bine în broboadă și cu vocea tremurândă, continuă: — În primăvara trecută, mi s'a îmbolnăvit copilul de scarlatină... mă temeam să nu-l pierd... M'am dus la el, l'am rugat cu lacrimi să se întoarcă, cel puțin pentru fiul nostru ce muria. Și doamne, puțin a mai rămas ca să nu mă omoare! Iată: și se desfăcu într-o parte la piept, arătând o cicatrice mare, încă roșie, el mi-a făcut, el m'a lovit, când m'a dat pe usă afară!...

Ursul, întoarse capul îndurerat. În piept simțea că-i ciocotește o ură nesfârșită contra lui. Îi mai turnă Luciei încă un pahar cu vin. Dar încetară de a mai vorbi. Când ea plecă, nu putu să se stăpânească; strânse furios pumnii și: — Asasinul! strigă el! vai ție! Nici nu știu cât te urăsc Ulderico Callucci!... Și mai trist, mai amărât, cu inima plină de durere se trânti în pat.

Trei zile după acestea, pe strada principală a satului, un căruțaș găsi jurnătate în zăpadă, cadavrul lui Ulderico Callucci, cu capul despicat de o lovitură puternică de cuțit.

Crima rămăsese nepedepsită. Lucia ar fi putut face multă lumină în această afacere misterioasă, dar ea nu acuză pe nimeni, și nici nu s'a mai dus vro-o dată prin pădure la Ursul pentru a lua castanele pentru copil.

Trad. de G. Rădulescu-Milcov

PROVERBE

De cât în fața ariei, mai bine în capul locului.

Unde e minte multă e și nebanie multă.

Cine cade 'n gârle, de ploae nu se mai ferește.

Are chip frumos, cu dar, și 'l vorba de vâcar.

Mai bine un dram de nurețe, de cât un car de frumusețe.

Osul gol nici căință nu-l roade.

Dr. Pop-Avramescu

Fost intern al spitalelor civile

Cons. 1—5 și 6—8 s. pentru boale interne (cord, plămâni, stomac, rinichi, ficat ș. a.), nervoase, mintale, de femei, de copii și noui născuți; de OCHI (cabinet special), de piele și veneriene, Boale chirurgicale, operațiuni fără narcotica generală, ci prin anestezie regională. Pensii.

29, — Calea Călărășilor, — 29

Tusea cea mai rebelă, bronșitele, acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Droguerie și farmacie

Anemia clorosa, neurastenica, histeria, slăbiciunea generală, combate

HEMOFER ITEANU

Face poftă de mâncare și este unul din cele mai puternice reconstituente ale corpului slăbit

Sticla lei 4. La droguerie și farmacie

Reclama e sufletul comerțului

UN OBRAZ CURAT ȘI FRUMOS

Înainte și După
Întrebuințarea Cremei și Pudrei «Flora».

«Flora» lei 2. Săpun Flora lei 1,25.

Pomadă de păr «Flora» nelătească pentru îngrijirea rațională și igienică a părului, lei 2,50. Capilogen «Flora» (apă de păr) sticla mare lei 3,25, mică 2,50. Pasta de dinți «Bucol» lei 1. Apa de gură «Bucol» lei 1,50. Lapte de crin «Flora» pentru înfrumusețarea tenului lei 2. Săpun de Lapte de crin «Flora» lei 1,25.

La nemulțumire se restituie imediat costul.

1 LEU CONSULTAȚIA pentru orice boală sau scoaterea unui dinte fără durere. la Policlinica

TAMADUIREA

5, — CALEA RAHOVEI, — 5,

Discret prin Biserica-Voda 1

Se vindecă, radical, repede, fără durere

Neputința, Onanism, Sifilis,

Boale lunetice și de Femei

Spălături, Pansamente, Vaccinări,

Injecțiuni cu Mercur, Sublimat,

EHRICH-666, arsenic ș. a.

Se aplică tratamentul ori-cărui Doctor

DINȚI

se scot, se curăță, se plombază, se pun

cu preturile cele mai avantajoase

Elaborează certificate medicale.

Deschis până la ora 10 seara

Correspondență cu provincia. 4779

VOPSEA de PAR RAPID

Garantat absolut nevătămătoare, vopsește imediat părul căruntit sau alb, în negru, în brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural, la cât nu se cunoaște de loc că părul este vopsit. Întrebuințarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă vopsea de păr. Lei 2.50 la droguerie și farmacie.

BOMBONNE

ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distruge ori-ce miros urât al gurei. Cutia 50 bani la droguerie și farmacie. A se observa marca «Semi-luna cu stea».

Pentru doamnele menajere
Recomandăm călduros

„Regina bucătăriei”

Un volum conținând rețete complete pentru ori-ce fel de mâncare, pentru sănătoși și bolnavi.

Costul unui volum

1 LEU

Pentru provincie se adaugă 10 bani porto

Contra ramburs nu se expediază.

MIGRENA

dureri de cap, de

dinți, nevralgii, dureri

reumatice, vindecă sigur

Nevralgine Jurist, aprobate de

Consiliul sanitar.

2,50 la droguerie și farmacie

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI CU INCEPERE DELA 22 MAI, 1914

O NOUA VILA LA SINAIA

«Villa Luigi», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

Un dormitor de bronz

de mare valoare, cumpărat de la Industria metalică «Marcu», Bulevardul Elisabeta, 8.

O ELEGANTĂ GARNITURĂ de MOBILA p. SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din :
O canapea, două fotolii, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin Littmann, str. Lipscași, No. 3.

UN DORMITOR de LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea, șoseala Mihael-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10. — Sucursala călea Victoriei, No. 107.

O GARNITURĂ DE TOALETA JAPONEZĂ

compusă din un armuar cu oglindă, cu despărțituri pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. Una toaletă cu marmură și oglindă din bambu veritabil. Una dormeză tapisată cu stofă japoneză. Un scriu cu șapte cutii lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. Un piedestal de bambu cu vas japonez. Una etajeră de perete, de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și un scaun tapizat tot cu stofă japoneză. Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A. Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala călea Victoriei, 148.

JUMĂTATE GARNITURĂ MOBILĂ PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din : Una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în plus fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-a-vis de piața cu flori, lângă hotel Dacia.

UNA SUFRAGERIE MODERNA DIN LEMN MASIV

compusă dintr'un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascel, București, strada Carol I, No. 64.

1 serviciu de ceai pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă, cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendulă de perete «secesion» cu vitroure, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail Frații A. et I. Roller, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I-ii.

0 mașină de scris «Erica», ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culori, cumpărată de la Compania «Ideal». Depozitul mașinelor de scris din București, Palatul Eforiei, reprezentant Leonida Piokowski.

0 pendulă modernă culoa- **un ceasornic** pentru birou, rea-nucului și frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței», strada Colței, 31.

2 pelerine de ploae, calitatea I, portative pe ambele părți și **2 truse** de voiaj, piele de crocodil.

2 aparate de ras «Juvenia», cumpărate de la «Compania generală», birou de informații, București, strada Smârdan, No. 29, etajul I-ii.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară, cu capacul de nuc.

1 mașină de cusut de picior, pentru familie, cu suveică rotundă, de calitatea cea mai superioară ; coase și brodează cu cea mai mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut «Compania anglo-americană», București, strada Carol No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon mare perfecționat, remontabil în timpul mersului, cu diafragma de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, completă, cu arcuș, cutie și accesorii.

Una harmonică de mână, foarte sonoră, cu tonuri de otel, burduful dublu impermeabil și colțurile îmbrăcate cu metal.

Una mandolină de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, călea Victoriei, 54.

Serviciu de bucătărie «Sirius email», compus din mai multe bucăți, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et fil, București, Lipscași, 15.

6 cămași bărbătești de zi, de zefir sau albe, cu piepși de olandă ; **6 perechi** pantaloni (indispensabili) ;

6 perechi ciorapi fil d'Ecosse **6 batiste de olandă** cu monogramă ;

1 pereche jartiere de mătase **1 pereche** bretele idem, cari se vor confecționa după măsură câștigătorului de cunoscutul magazin de lingerie «La patru sezoane», Victoriei, pasagiul Maca, vis-a-vis de poliție.

2 costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, strada Academiei, 25.

Una bucată 19 metri pânză de inșor cu borangie, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Casei școalelor.

2 ceasornice de aur pentru bărbat și două pentru damă ;

1 ceasornic de argint rusesc pentru bărbat ;

0 brățară de aur cu 5 diamante ;

Un inel de aur bărbătesc cu rubin ; **un inel** de aur cu safir ; **un inel** cu două brilante și safir la mijloc.

2 ceasornice de metal marca «Sonia»

2 portofotografii de portolan japonez, cu flori artistice, lucrate în foc ;

Un pince-nez aur 14 karate ; **una pereche ochelari duble** ;

2 lorguioane pentru damă ; **12 benocuri** de teatru, cumpărate de la institutul de optica «Ocularium», str. Doamnei, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-rului Gheorghe D. Fischer, oculist.

Un frumos premiu pentru grădina, «Santier», compus din un cecus, două găini și douăsprezece pușori.

Un curs complet de limba franceză ; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, cari se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

30 casele conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentului, un volum din interesanta scriere : Memoriile Regelui Carol I.